

Oud en Nieuw 2014-2015

Landelijk beeld jaarwisseling 2014 - 2015
in Nederland

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
2. Landelijk beeld	5
Aantal jaarwisseling gerelateerde gebeurtenissen.....	6
Aantal incidenten uitgesplitst naar categorie.....	7
Aantal aanhoudingen uitgesplitst naar categorie	8
Geweld tegen politie en werknemers met een publieke taak.....	10
Geweld zoals gemeld door HIN's	11
3. Conclusies	12
Bijlage 1. Onderzoeksverantwoording	13
Nieuwe werkwijze	13
Gegevens uit BVH.....	13
Geweldsvoorvallen tegen politie en werknemers met een publieke taak	13
Inverzekeringstellingen.....	14
Bijlage 2. Afkortingen	15

1. Inleiding

Ieder jaar is rond de jaarwisseling weer sprake van een opeenstapeling van incidenten die alles bij elkaar de openbare orde en rechtsorde zwaar belasten. Jaarwisselingen worden gekenmerkt door vernieling, overlast, brandstichting, openlijke geweldpleging en geweld tegen hulpverleningsdiensten. Tegelijkertijd pleegt de politie een grote inzet om de situatie beheersbaar te houden.

Dit rapport geeft inzicht en overzicht van de incidenten en gebeurtenissen rond de jaarwisseling. De rapportage bestaat uit een cijfermatig overzicht van incidenten en een cijfermatig overzicht van geweld tegen politieambtenaren (GTPA) en werknemers veilige publieke taak (VPT).

Sinds de vorige jaarwisseling (2013-2014) is sprake van een nieuwe wijze van aanlevering van gegevens. De aantallen worden geautomatiseerd aangeleverd uit BVH (voor afkortingen wordt verwezen naar bijlage 2) en de nieuwe categorieën zijn vastgesteld conform het Informatiemodel Nederlandse Politie, dat landelijk als uitgangspunt wordt gehanteerd. Werkwijze en gebruikte bronnen zijn nader omschreven in bijlage 1. Om te kunnen vergelijken zijn de aantallen van de vorige jaarwisseling in de tabellen opgenomen.

2. Landelijk beeld

Over de hele linie daalde het aantal incidenten; ook het aantal aanhoudingen en in verzekeringstellingen daalde. Er werd minder vaak hulp verleend door de politie aan andere instanties.

Geweld tegen de politie en medewerkers veilige publieke taak kwam minder vaak voor. De grootste daling is te zien in het aantal meldingen die betrekking hebben op verbaal geweld jegens de politie.

De mobiele eenheid (ME) moest tijdens de jaarwisseling op meerdere plekken ingrijpen. In Culemborg werd de ME ingezet om het de brandweer mogelijk te maken een brand op de openbare weg te blussen. Hierbij zijn politiemensen en ME-voertuigen bekogeld met vuurwerk en flessen. Niemand raakte gewond.

Ook in Nijmegen waren er incidenten. Brandweerlieden wilden voorkomen dat een brand zou overslaan naar andere panden, maar werden door omstanders bekogeld. Ook was er een blokkade opgeworpen en is er zwaar vuurwerk naar politiemensen gegooid. In beide gevallen was de komst van de mobiele eenheid voldoende om de rust te laten terugkeren.

In Renswoude werd door inwoners illegaal een vreugdevuur ontstoken. Het lukte niet om af te spreken dat het 'feest' zou worden beëindigd. Een groep van ongeveer 30 personen keerde zich tegen hen. De brandweer bluste de brand en meerdere collega's moesten komen om de groep uiteen te drijven.

Minder incidenten

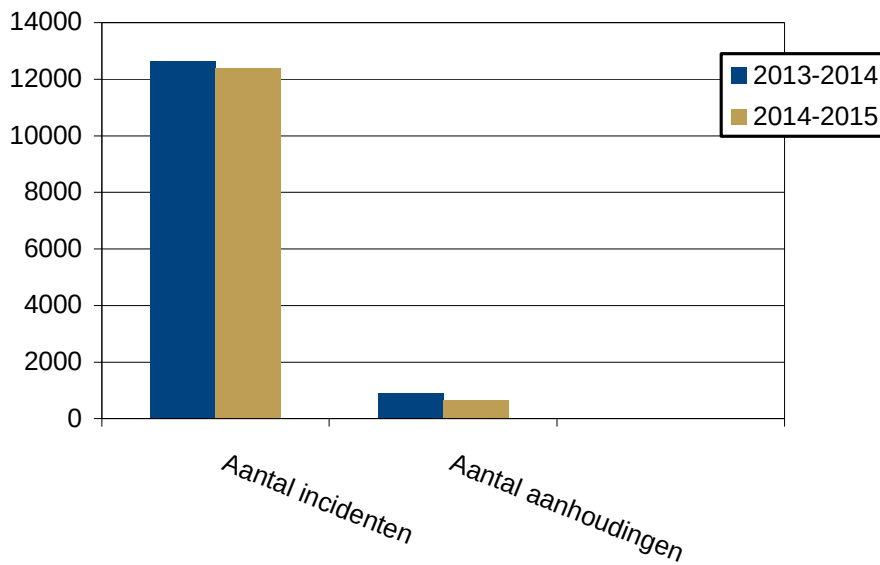
In totaal zijn 12.406 incidenten gemeld; dit is een daling van 2% ten opzichte van de vorige jaarwisseling. Het aantal branden en ontploffingen daalde, evenals het aantal vernielingen c.q. zaakbeschadigingen en tot slot het aantal mishandelingen en bedreigingen. Er werd minder vaak hulp verleend door de politie aan instanties, vooral veel minder aan de brandweer.

Er is sprake van een verschuiving van ernstige misdrijven, zoals mishandeling, naar overlast. Er waren meer vuurwerkincidenten en ook kwamen er meer meldingen van overlast door jongeren.

Aantal jaarwisseling gerelateerde gebeurtenissen

Het aantal gebeurtenissen is opgesplitst in incidenten en aanhoudingen. Incidenten zijn alle aan de jaarwisseling gerelateerde gebeurtenissen die hebben plaatsgevonden.

Fig. 1. Aantal gebeurtenissen vergeleken met voorgaande jaarwisseling

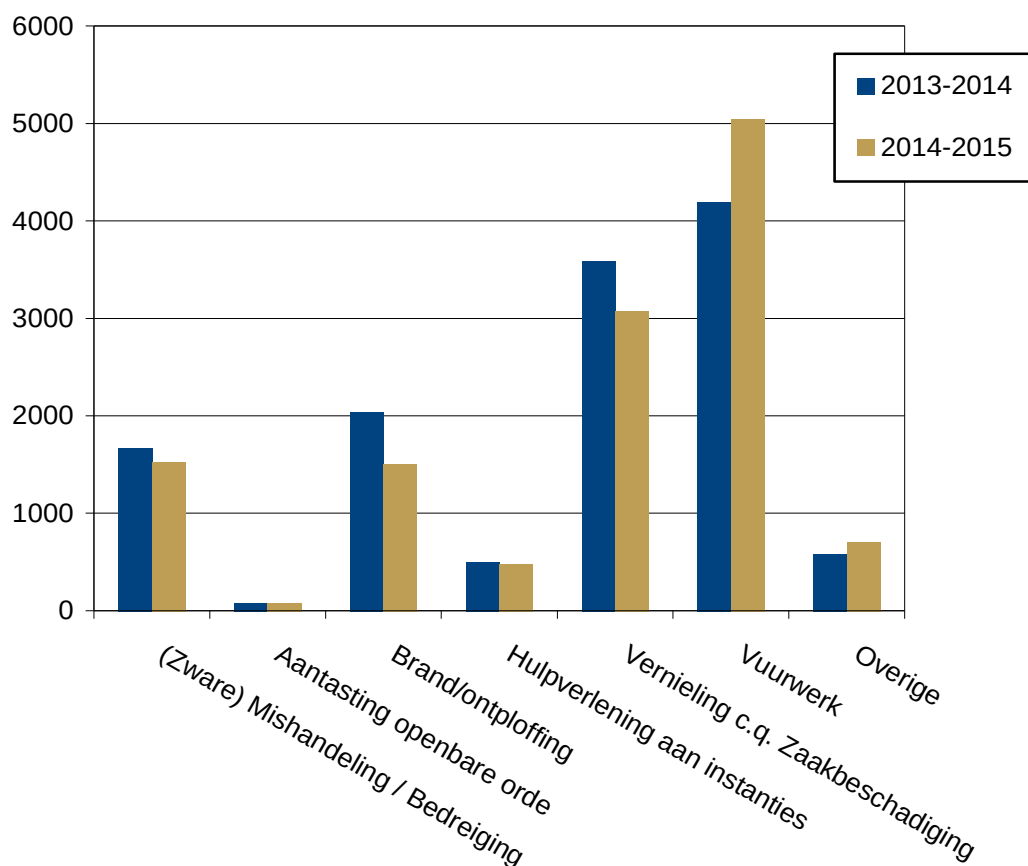
	2013-2014	2014-2015	Percentage
Aantal incidenten	12646	12406	-2%
Aantal aanhoudingen	887	642	-28%

Het aantal incidenten ligt lager dan het aantal dat vorig jaar op 1 januari is geregistreerd (2%). Ook het aantal aanhoudingen is gedaald, namelijk met 28% ten opzichte van de vorige jaarwisseling.

Aantal incidenten uitgesplitst naar categorie

Het aantal incidenten is uitgesplitst in verschillende categorieën op basis van de maatschappelijke klassen uit BVH. Figuur 2 en de bijbehorende tabel tonen de aantallen en deze worden vergeleken met de aantallen van de voorgaande jaarwisseling.

Fig. 2. Aantal incidenten uitgesplitst

		2013-2014	2014-2015	Percentage
Aantal incidenten		12646	12406	-2%
	(Zware) Mishandeling / Bedreiging	1667	1520	-9%
	Aantasting openbare orde	77	82	6%
	Brand/ontploffing	2036	1504	-26%
	Hulpverlening aan instanties	503	477	-5%
	Vernieling c.q. Zaakbeschadiging	3590	3071	-14%
	Vuurwerk	4189	5047	20%
	Overige	584	705	21%

Over de hele linie vonden minder incidenten plaats ten opzichte van de vorige jaarwisseling. Het aantal branden en ontploffingen daalde met 26% en ook het aantal incidenten met betrekking tot vernieling c.q.

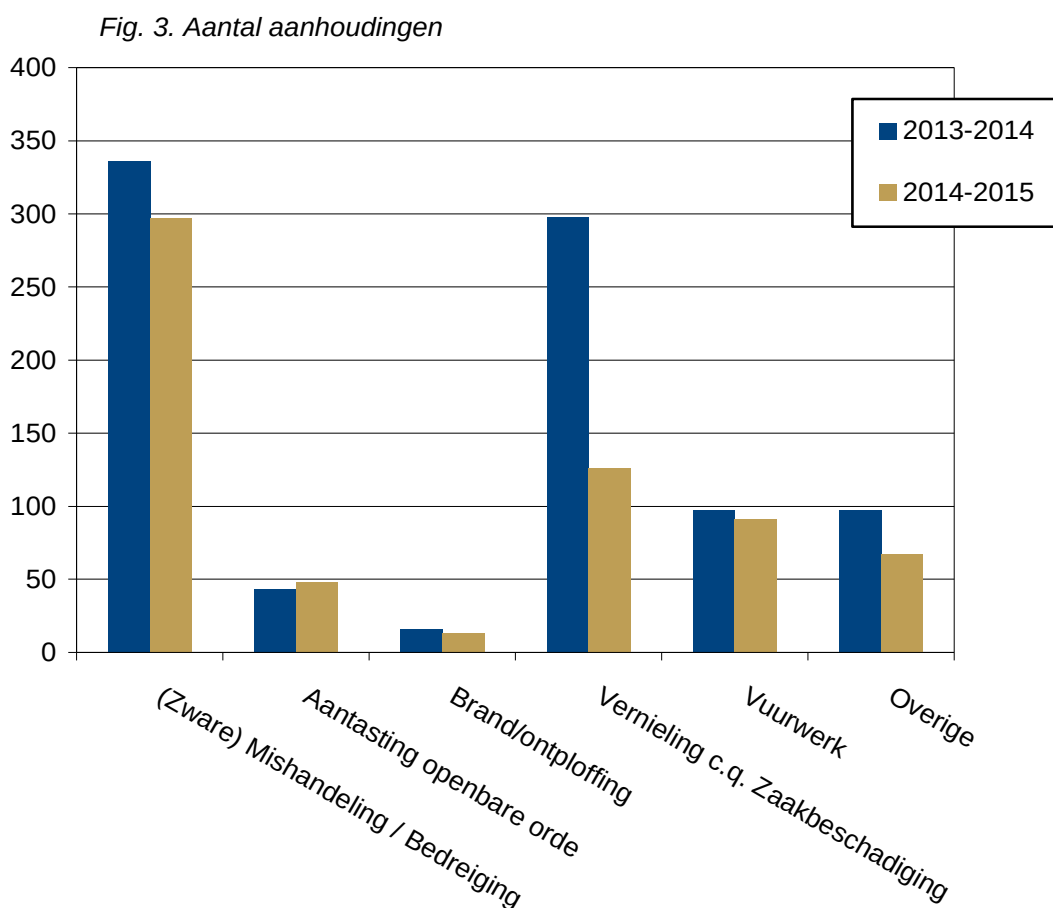
zaakbeschadiging daalde, namelijk met 14%. Het aantal mishandelingen en bedreigingen daalde met 9%. Er werd minder vaak hulp verleend door de politie aan instanties (5%)¹.

De politie verleende vooral hulp aan de brandweer, maar dit is gedaald ten opzichte van de vorige jaarwisseling. De categorie 'overige hulpverlening' omvatte de meeste gevallen van hulp aan andere instanties. Het ging hier om allerlei incidenten, zoals bijvoorbeeld de vraag van een burger om extra toezicht bij haar afgebrande huis.

Het aantal incidenten met vuurwerk steeg met 20%; het ging met name over het afsteken van vuurwerk. Binnen de categorie 'overige' steeg het aantal incidenten met 21%, dit betrof vooral meldingen die betrekking hadden op overlast door de jeugd.

Aantal aanhoudingen uitgesplitst naar categorie

Ook de aanhoudingen zijn uitgesplitst in categorieën en vermeld in figuur 3 en de bijbehorende tabel.

¹ De categorie *hulpverlening aan instanties* omvat hulp aan de brandweer, bijzondere opsporingsdiensten, andere eenheden, collega's, personeel openbaar vervoer en overige hulp.

		2013-2014	2014-2015	Percentage
Aantal aanhoudingen		887	642	-28%
	(Zware) Mishandeling / Bedreiging	336	297	-12%
	Aantasting openbare orde	43	48	12%
	Brand/ontploffing	16	13	-19%
	Vernieling c.q. Zaakbeschadiging	298	126	-58%
	Vuurwerk	97	91	-6%
	Overige	97	67	-31%

Het aantal aanhoudingen nam af met 28%.

Met betrekking tot vernielingen c.q. zaakbeschadiging is sprake van daling met meer dan de helft (58%). Tijdens de vorige jaarwisseling had de 100 aanhoudingen betrekking op de schermutselingen in Veen. Wanneer hiervoor wordt gecorrigeerd, zou de daling in het aantal aanhoudingen met betrekking tot vernielingen minder fors zijn, maar nog steeds 36%. De afname in het totaal aantal aanhoudingen zou na correctie 18% zijn.

Aangaande vuurwerk daalde het aantal aanhoudingen van 16 naar 13.

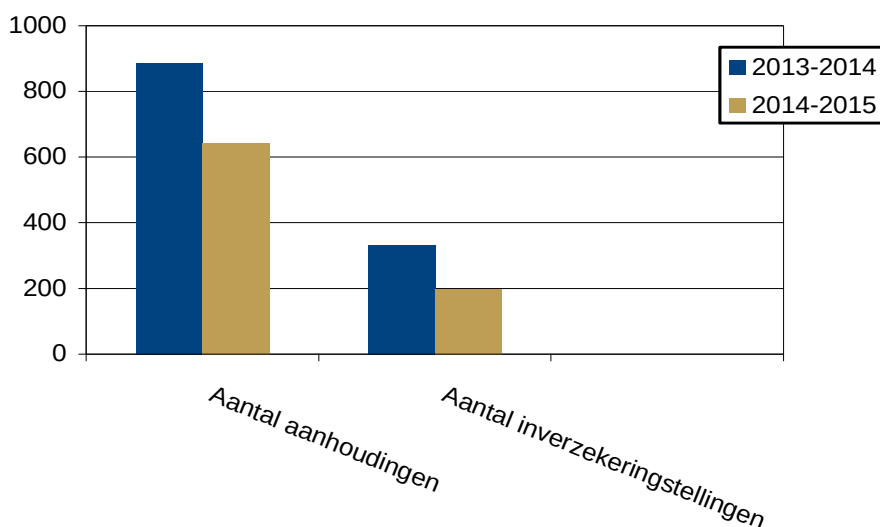
Het aantal aanhoudingen dat betrekking heeft op vuurwerk nam af van 97 naar 91.

Het aantal aanhoudingen m.b.t. (zware) mishandeling/ bedreiging daalde met 12% ten opzichte van de vorige jaarwisseling. Binnen deze categorie neemt eenvoudige mishandeling de grootste plaats in (niet te zien in tabel): dit aantal daalde van 174 naar 137.

De categorie 'overige', daalde met 31% en bevatte vooral meldingen over beledigingen. De meldingen kunnen gaan over beledigingen van burgers onderling, maar ook van burgers richting politie of medewerkers met een publieke taak.

Met betrekking tot de aanhoudingen die betrekking hebben op aantasting van de openbare orde, waarbij personen zich vooral verzetten of niet voldoen aan een bevel of vordering, was sprake van een stijging van 43 naar 48.

Fig. 4. Aantal aanhoudingen en verzekeringstellingen

	2013-2014	2014-2015	Percentage
Aantal aanhoudingen	887	642	-28%
Aantal verzekeringstellingen	332	197	-41%

Het aantal aanhoudingen is gedaald met 28% ten opzichte van de vorige jaarwisseling. Dit geldt ook voor het aantal verzekeringstellingen, dit is gedaald met 41%. Tijdens de vorige jaarwisseling waren de 100 verzekeringstellingen met betrekking tot de schermutselingen in Veen hierbij inbegrepen. Na correctie zou de daling in het aantal verzekeringstellingen 15% zijn.

Geweld tegen politie en werknemers met een publieke taak

In de tabel is het aantal voorvallen vermeld van geweld tegen werknemers met een publieke taak.

Tabel 1. Aantal incidenten

	2013-2014	2014-2015	Percentage
GTPA (politie)	138	132	-4%
VPT (veilige publieke taak)	16	9	-44%

De aantallen zijn afkomstig uit BVH. In deze registratie kan wel worden aangegeven of geweld is gebruikt, maar niet gespecificeerd naar aantal medewerkers dat daarbij betrokken was.

Het aantal incidenten van geweld tegen de politie is gedaald met 4% en tegen werknemers met een publieke taak 16 naar 9 (in procenten is dit 44%).

Uit informatie van de HIN's (tabel 2) blijkt dat bij deze incidenten 124 politiemedewerkers waren betrokken en 8 werknemers met een publieke taak. Dit is een daling ten opzichte van de vorige jaarwisseling.

Geweld zoals gemeld door HIN's

Tabel 2. Aantal collega's en medewerkers veilige publieke taak

		2013-2014	2014-2015	Percentage
Gemeld door SGBO				
	Politie – fysiek geweld	90	73	-19%
	Politie – verbaal geweld	74	51	-31%
		164	124	-24%
	VPT – fysiek geweld	18	4	--
	VPT – verbaal geweld	--	4	--
		18	8	

Over de hele linie is een daling zichtbaar. De grootste daling is te zien in het aantal meldingen die betrekking hebben op verbaal geweld jegens de politie.

De mobiele eenheid (ME) moest tijdens de jaarwisseling op meerdere plekken ingrijpen. In Culemborg werd de ME ingezet om het de brandweer mogelijk te maken een brand op de openbare weg te blussen. Hierbij zijn politiemensen en ME-voertuigen bekogeld met vuurwerk en flessen. Niemand raakte gewond.

Ook in Nijmegen waren er incidenten. Brandweerlieden wilden voorkomen dat een brand zou overslaan naar andere panden, maar werden door omstanders bekogeld. Ook was er een blokkade opgeworpen en is er zwaar vuurwerk naar politiemensen gegooid. In beide gevallen was de komst van de mobiele eenheid voldoende om de rust te laten terugkeren.

In Renswoude werd door inwoners illegaal een vreugdevuur ontstoken. Het lukte niet om af te spreken dat het 'feest' zou worden beëindigd. Een groep van ongeveer 30 personen keerde zich tegen hen. De brandweer bluste de brand en meerdere collega's moesten komen om de groep uiteen te drijven.

3. Conclusies

Hieronder vindt u de conclusies die gebaseerd zijn op de definitieve gegevens die op 7 januari 2014 geleverd zijn.

De gerapporteerde aantallen incidenten, aanhoudingen en in verzekeringstellingen liggen lager dan de aantallen die bij de vorige jaarwisseling op 7 januari zijn gerapporteerd.

Het aantal gerapporteerde geweldsvoorvallen tegen zowel de politie als tegen werknemers met een publieke taak is gedaald ten opzichte van de vorige jaarwisseling.

Het aantal branden en ontploffingen daalde, evenals het aantal vernielingen c.q. zaakbeschadigingen, als ook het aantal mishandelingen en bedreigingen.

Er werd minder vaak hulp verleend door de politie aan instanties, vooral veel minder aan de brandweer.

De conclusie over het algemene beeld van de jaarwisseling 2014 – 2015 is dat er een verschuiving heeft plaatsgevonden van ernstige misdrijven, zoals mishandeling, naar overlast. Er waren meer vuurwerkindcidenten en er kwamen meer meldingen van overlast door jongeren.

Bijlage 1. Onderzoeksverantwoording

Dit overzichtsrapport geeft een landelijk beeld van de incidenten, aanhoudingen en voorvallen die tijdens de jaarwisseling in Nederland hebben plaatsgevonden. De twee onderstaande vragen zijn gesteld in het inwinplan en worden beantwoord in dit rapport.

1. Welke incidenten zijn gebeurd en geregistreerd tussen 31-12-2014, 00.00 uur, en 01-01-2015, 08.00 uur (32 uur).
2. Hoeveel politieambtenaren en hulpverleners waren betrokken bij alle geregistreerde GTPA en VPT incidenten (conform vraag 1) tussen 31-12-2014, 00:00 uur en 01-01-2015, 08:00 uur.

Om dit landelijk beeld te krijgen is gebruik gemaakt van een rapportage op BVH. Aan de HIN's SGBO Oud en Nieuw is informatie gevraagd met betrekking tot de tweede onderzoeksvraag.

Nieuwe werkwijze

Het aantal incidenten vormt de basis van de rapportage. In afgelopen jaren werd aan de regio's / eenheden verzocht om gegevens over jaarwisseling gerelateerde zaken beschikbaar te stellen aan het Nationaal Informatie Knooppunt (NIK) van de Politie. Met gegevens werd bedoeld het totaal van bekende incidenten aan de hand van meldingen, aangiftes en overige mutaties op een viertal thema's: het aantal zaken, incidenten, en brandstichtingen en het aantal incidenten van geweld tegen werknemers met een publieke taak. Incidenten en brandstichtingen waren gerelateerd aan verschillende artikelen uit het Wetboek van Strafrecht (zoals vernieling en mishandeling). De voormalige regiokorpsen waren tot de vorige jaarwisseling zelf verantwoordelijk voor het vastleggen en tellen. Dit zorgde in meer of mindere mate voor interpretatieverschillen hetgeen onderlinge vergelijking en vergelijking over de jaren heen aanzienlijk bemoeilijkte.

Sinds de vorige jaarwisseling is sprake van een nieuwe werkwijze. De aantallen zijn geautomatiseerd aangeleverd uit BVH en de nieuwe categorieën zijn vastgesteld conform het Informatiemodel Nederlandse Politie, dat landelijk als uitgangspunt wordt gehanteerd. Om te kunnen vergelijken zijn uitsluitend de cijfers van de vorige jaarwisseling opgenomen; deze zijn conform de nieuwe werkwijze tot stand gekomen. De werkwijze is efficiënt, omdat de eenheden niet meer zelf hoeven te tellen. De werkwijze is om dezelfde reden betrouwbaar. Tot slot zijn de cijfers vergelijkbaar, ook de komende jaren, omdat alle eenheden op dezelfde wijze registreren.

Conform de nieuwe werkwijze wordt in plaats van meldingen en aangiften uitsluitend over **incidenten** en **aanhoudingen** gerapporteerd. Het gaat hier om alle aan de jaarwisseling gerelateerde gebeurtenissen. Meldingen zijn sinds vorig jaar vervallen. Het aantal meldingen zegt iets over de meldingsbereidheid en niet over het werkelijk aantal gebeurtenissen of incidenten: meerdere meldingen kunnen over één incident gaan, en het aantal aangiften is een onderdeel van het aantal incidenten.

Gegevens uit BVH

In de jaarwisseling zijn de kwantitatieve tellingen geautomatiseerd aangeleverd door het gebruik van een rapportage op BVH. De eenheden hoeven niets meer aan te leveren. De gegevens zijn door DLIO verwerkt in tabellen die in dit overzichtsrapport zijn opgenomen. De categorieën zijn vastgesteld conform het Informatiemodel Nederlandse Politie, dat landelijk als uitgangspunt wordt gehanteerd.

Geweldsvoorvallen tegen politie en werknemers met een publieke taak

De voorvallen van geweld tegen de politie (GTPA) en werknemers met een publieke taak zoals brandweer – en ambulancemedewerkers (VPT) zijn eveneens uit BVH gegenereerd. De SGBO's is

gevraagd aanvullende informatie te verstrekken. Zij leggen contact met de hulpverleningsorganisaties om te achterhalen hoeveel medewerkers betrokken waren.

Inverzekeringstellingen

Inverzekeringstellingen (IVS) worden alleen op 7 januari geleverd. Immers na een aanhouding telt de tijd van 0:00 tot 09:00 uur niet mee en om 09:00 uur begint de termijn voor verhoor van maximaal 6 uur. Een valide beeld van inverzekeringstellingen kan daarom op 1 januari 2015 om 08.00 uur niet worden gegeven.

Bijlage 2. Afkortingen

BVH	Basisvoorziening Handhaving
CCB	Conflict- en Crisisbeheersing
DLIO	Dienst Landelijke Informatieorganisatie (DLIO)
GHOR	Geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio
GTPA	Geweld tegen politieambtenaren en hulpverleners
HIN	Hoofd Informatie
HRM	Human Resources Management
SGBO	Staf Grootschalig Bijzonder Optreden
VPT	Veilige Publieke Taak